

De blauwe kamer

Susan Henderson

De blauwe kamer

Vertaald door
Lidwien Biekmann

Artemis & co

ISBN 978 90 472 0187 8

© 2010 Susan Henderson

Published by arrangement with HarperCollins Publishers

© 2011 Nederlandse vertaling Artemis & co, Amsterdam en Lidwien Biekmann

Oorspronkelijke titel *Up From the Blue*

Oorspronkelijke uitgever Harper Collins

Omslagontwerp Janine Jansen

Omslagillustratie © Getty Images/Lisa Spindler

Foto auteur © David Henderson

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Voor David, die alles over me weet,
en nog steeds bij me is

29 MEI 1991, 8:47 UUR

Het begint met een tintelend gevoel boven in mijn buik. Daarna lijkt het alsof ik een panty met een corrigerend bovenstuk draag – wat niet zo is, zo damesachtig ben ik niet – die steeds strakker gaat zitten, totdat mijn buik keihard is. Zenuwachtig begin ik door ons appartement te ijsberen in de hoop dat het door te lopen over zal gaan. Dit is geen gewone harde buik. Ik wil dit niet hebben – niet nu. Ik ben pas over zes weken uitgerekend.

Als mijn buik zich weer ontspant, en het getintel ophoudt, ga ik in de verhuisdozen op zoek naar mijn adresboekje en de telefoon zodat ik die kan aansluiten. Ik weet niet eens of we eigenlijk al wel een abonnement hebben. Ik probeer heel rustig te ademen. De dozen zijn willekeurig ingepakt, want volgens mijn man was dat de beste manier om de verhuizing zo relaxed mogelijk te houden. ‘Het gaat toch allemaal naar dezelfde plek,’ zei hij. Hij weet dat ik niet tegen te veel bevelen en regels kan. Helaas kan ik ook niet tegen chaos.

Ik trek de tape van een doos, maak hem open en zie dat er ovenhandschoenen, boeken en schoenen in zitten. In een andere doos zitten kopjes, een plakbandapparaat en een schrift met gedichten die nog niet af zijn en die in mijn hoofd een stuk beter waren dan op papier. In de volgende doos zie ik een lampenkap en de pluchen knuffels die ik op de babyshower gekregen heb. Geen telefoon. Geen adresboekje. Mijn ademhaling gaat sneller als ik naar de stapels dozen kijk die zijn opgestapeld tegen de wanden van de kamer waar ik twee dagen geleden voor het eerst ben binnengekomen; als ik bedenk hoeveel tijd het zal kosten en hoeveel ik zal moeten tillen om ze allemaal te doorzoeken, dringt het tot me door dat ik een probleem heb.

Ik kan Simon niet bereiken, omdat hij in het vliegtuig naar Parijs zit, waar hij schilderen moet uitzoeken om te laten verscheppen naar het museum voor moder-

ne kunst waar hij kortgeleden is aangenomen. Hij wilde liever niet op reis gaan nu ik hoogzwanger ben, maar hij heeft veel geluk gehad dat hij die baan heeft gekregen. Een master kunstgeschiedenis is in veel gevallen vergelijkbaar met een peperdure opleiding tot werkloze, en hij wil graag zekerheid voor ons gezin, nu meer dan ooit.

Ik sla de kartonnen flap van de volgende doos dicht. Ik ben bang. Ik had niet zo vaak de trap op en af moeten lopen. Als er iets is met de baby, is dat mijn schuld.

Het huis naast ons lijkt veel op het onze, ook gebouwd in victoriaanse stijl, maar dan wit met een vierkante erker, terwijl ons huis van rode baksteen is en een ronde erker heeft. Zo nu en dan vang ik een glimp op van de buurvrouw als ze van de ene kamer naar de andere loopt, opruimt, koffie of thee drinkt. Ze ziet er ongeveer even oud uit als ik en ze is het toonbeeld van wie ik vandaag had willen zijn: iemand die heel rustig wat uitpakt en schoonmaakt, en daarna een restaurantje in de buurt gaat uitproberen als manier om de stad te verkennen, deze stad, waarvan ik nooit had gedacht dat ik er weer zou gaan wonen.

Opnieuw voel ik dat mijn buik verstrakt. Nu heb ik geen keus meer. Ik doe de voordeur open en zie de drukke straat met verkeerslawaaï, haastig voorbijlopende mannen en vrouwen met aktetassen. Ik hou me aan de trapleuning vast, loop snel onze treden af naar de stoep en dan weer de treden op naar de voordeur van de burens. Eerst klop ik gewoon aan, daarna harder en sneller.

Terwijl ik haar naderende voetstappen hoor, kijk ik verbluft naar mijn spiegelbeeld in de glazen ruit naast de deur. En ik dacht nog wel dat ik op de vrouw leek die ik door het raam zag.

‘Kan ik iets voor u doen?’ vraagt ze. Ze lijkt met haar keurige vrijetijdskleding zo weggelopen uit de gids van een postorderbedrijf; haar haar zit netjes en ze heeft zich opgemaakt, maar niet te veel. We zijn allebei midden twintig, maar met mijn natte, lange haar dat in de war zit, mijn grijze positiejurk en mijn hoge rode gym schoenen met losse veters, zie ik er – opnieuw – uit als een kind zonder moeder.

‘Ik ben pas hiernaast komen wonen, en... ik moet een dokter spreken. Zou ik hier even mogen bellen?’

‘Ja, natuurlijk.’

We lopen snel door haar brandschone huis, langs snuisterijen en kleden uit Afrika, Rusland en China. In deze buurt wonen veel jonge diplomaten. We kunnen ons huis alleen maar betalen omdat we een opknapper hebben gekocht, die we voorlopig nog niet gaan opknappen. Ik loop achter de vrouw aan naar de keuken, waar ze wijst op de telefoon aan de muur.

‘Ik ben in de kamer hiernaast, voor het geval je me nodig hebt,’ zegt ze. Heeft ze eigenlijk wel gezegd hoe ze heet? Ik knik alleen maar, pak de hoorn en verstijf. Ik weet helemaal niet wie ik moet bellen. Ik weet niet hoe het dichtstbijzijnde ziekenhuis heet. Ik ken het nummer van mijn vorige huisarts niet uit mijn hoofd en ik heb nog geen nieuwe. Dat moest ik allemaal nog regelen.

Ik voel dat de vrouw staat te luisteren wat ik doe, en in paniek draai ik het nummer van mijn ouderlijk huis. Kon ik mijn moeder maar even spreken, maar die neemt natuurlijk niet op.

‘Hallo? Met generaal Harris.’

Ik heb de stem van mijn vader in geen twee of drie jaar gehoord; volgens mij heb ik hem voor het laatst een keer met Kerstmis aan de telefoon gehad. Ik zeg eerst niks. Maar omdat ik weer een harde buik krijg, en in het huis van een vreemde sta, zeg ik: ‘Ik ben bang.’

‘Tillie?’

Ik heb nooit officieel het contact verbroken. We hebben geen slaande ruzie gehad. Ik kreeg het gewoon steeds drukker, en hoe minder contact we hadden, hoe rustiger ik me voelde. Ik heb hem niet eens verteld dat ik ging trouwen.

‘Tillie, ben jij dat? Zeg eens iets.’

‘Ik ben in Dupont Circle. En ik moet naar een dokter.’

‘Ben jij in Washington? Wat is er aan de hand?’

‘Dat zeg ik wel tegen de dokter. Ik moet naar een ziekenhuis, maar ik weet er geen, en ook niet hoe ik er moet komen.’

Hier is hij goed in: de emoties van het moment zelf negeren en een probleem oplossen. Als hij een paar minuten lang heeft geprobeerd om me de weg uit te leggen, wat ik in mijn paniek niet kan onthouden, besluit hij om een taxi voor me te bellen die me naar het George Washington zal brengen.

‘Waar ben je?’ vraagt hij.

En dat weet ik ook al niet meer; ik ken mijn nieuwe adres nog niet uit mijn hoofd. Ik vraag het aan de bewoonster van het buurhuis, en merk dat ik een zeer slechte indruk op haar maak, een indruk die redelijk goed klopt.

Als ik ophang, wordt de keurige, afgesloten doos waarin ik mijn verleden bewaarde opengerukt en stroomt de inhoud over in het nu. Maar dat heb ik voelen aankomen. Het hele jaar al leek het alsof de wereld samenzwoer om ons weer samen te brengen. Eerst al die televisieprogramma’s over Desert Storm de afgelopen winter, waarin werd gepronkt met de satellietgestuurde bommen van mijn vader, die met de nauwkeurigheid van een computerspelletje op hun doel werden afgeschoten.

Toen zag Simon die zeldzame vacature voor een assistent-curator in een museum voor moderne kunst hier in Washington. En nu dit.

Ik hou de hoorn nog tegen mijn oor gedrukt en blijf bewegingloos staan wachten op zo'n kleinschopje tegen mijn ribbenkast. Ik voel niets.

Ik wil hier in het huis van een vreemde niet helemaal in paniek raken, maar daar begint het wel op te lijken. Ik zie een schaal met brownies op het aanrecht staan en neem een klein stukje in de hoop dat de baby door de suiker weer in beweging komt. Dan draai ik me om naar de muur; ik doe alsof ik nog aan het bellen ben, maak instemmende geluiden terwijl ik het stukje opeet en werk daarna een hele brownie naar binnen.

'Oké. En nog bedankt,' zeg ik tegen niemand, en dan hang ik op. Ik knik alleen even als dank naar mijn buurvrouw, want ik ben bang dat er nog browniekrumels op mijn tanden zitten.

Ik blijf op de stoep staan, kam met mijn vingers door mijn natte haar en laat de losse plukken wapperen in de wind. Ik durf me niet om te draaien om te zien of ze vanuit haar deuropening nog naar me staat te kijken. In plaats daarvan denk ik eraan dat die stoep heel geschikt is om op te hinkelen; ik kijk naar de mooie klimboom in onze voortuin, en ik denk aan de normale jeugd wij ons kind kunnen geven als hij of zij nog heel even volhoudt.

Dan voel ik die pijn weer. Eerst is het alleen een golf van akelige krampen – deze keer niet alleen in mijn buik, maar ook in mijn rug. En dan weer dat verstrakkende gevoel.

De buurvrouw doet de hordeur open en vraagt: 'Kan ik iets doen? Zal ik bij u wachten?'

Ik schud mijn hoofd en steek mijn hand op om te zeggen dat alles prima gaat, super, en ik zie tot mijn opluchting een taxi aan komen rijden.

'George Washington, Eerste Hulp,' zeg ik, precies zoals papa me heeft opgedragen. Als we weggrijden, realiseer ik me dat ik geen portemonnee bij me heb, geen identiteitskaart en geen geld. Ik laat mijn hoofd in mijn handen rusten en kijk de rest van de rit naar de vloer, die nog nooit een stofzuiger heeft gezien.

Als de taxi bij het ziekenhuis stopt, klop ik op de zitting naast me, alsof ik nu pas merk dat ik mijn tas vergeten ben. Ik reken erop dat de chauffeur wel sympathie kan opbrengen voor een verstrooide hoogzwangere vrouw, maar hij wordt woedend en als ik ben uitgestapt rijdt hij keihard weg. Ik loop door de glazen schuifdeur naar binnen en tref een chaos van zieke mensen aan. Ik moet plassen, maar ga eerst in de rij voor de balie staan om me te laten inschrijven. Voor me staan mensen te hoesten,

en iemand drukt een bloedende wond dicht. Ik ben doodsbang dat ik nog meer pijn zal krijgen en dat het slecht voor de baby zal zijn als ik te lang moet wachten, dus ik loop langs de rij naar voren.

‘Op uw beurt wachten!’ zegt iemand.

‘Het gaat niet om mij,’ zeg ik tegen hem. ‘Ik zou best in de rij willen wachten, maar er moet nu met spoed iemand naar mijn kind kijken.’

‘Jij bent niet belangrijker dan een ander,’ zegt iemand. ‘Achter aansluiten.’

Ik voel een hand op mijn arm. Ik duw hem instinctief weg en draai me met een snauw om, en dan staat daar opeens mijn vader. Zijn haar was al grijs toen ik geboren werd, maar nu heeft zijn huid een bijpassende kleur gekregen. Hij staat tegenover me, de enige in deze wachtruimte van de Eerste Hulp die een pak draagt. Zijn schouders zijn rond omdat hij zich jarenlang over zijn werk als wapenresearcher gebogen heeft. Ik deins achteruit en doe mijn armen over elkaar, zodat hij niets raars en ongewoons kan doen, zoals me omhelzen.

Eerst kijkt hij naar mijn buik, dan naar mijn natte haar – dat is iets bekends – en tot slot naar mijn trouwring. Ik zie de verbaasde blik in zijn ogen, waarschijnlijk omdat ik hem geen uitnodiging heb gestuurd, maar in mijn hart voelt het alsof hij verbaasd is dat iemand mij wilde hebben.

‘Je had zelf niet hoeven te komen,’ zeg ik tegen hem, terwijl ik probeer te bedenken wat er toch zo vreemd is aan zijn gezicht.

‘Wat is er aan de hand?’ vraagt hij. Hij manoeuvreert me met zijn hand stijfjes op mijn schouder weer naar het einde van de rij.

‘Pap, laat me gewoon met rust.’

‘Maar je hebt mij gebeld!’

‘Ik had een lift nodig. Ik heb je niet gevraagd om hierheen te komen.’

En nu weet ik opeens wat er zo vreemd aan hem is: hij heeft zijn snor afgeschoren, waardoor het bleke stuk tussen zijn bovenlip en zijn neus zichtbaar is, en ik gezichtsuitdrukkingen zie die ik niet van hem ken: onzekerheid, zenuwen, verdriet. Als ik eenmaal weer vooraan in de rij sta, stuur ik mijn vader weg, terwijl de vrouw achter de balie mijn gegevens vraagt.

‘Naam?’

‘Tillie Harris.’ Ik spel het voor haar.

‘Identiteitsbewijs?’

‘Dat heb ik niet bij me.’ Ik strijk mijn haar uit mijn gezicht.

‘Adres?’

‘Eh... dat weet ik even niet meer, sorry.’

‘Ziektekostenverzekering?’

‘Daarvoor geldt hetzelfde.’

‘Dan zult u de rekening zelf moeten betalen.’

‘Dat lukt wel. U hoeft niet bang te zijn dat ik niet betaal.’

Ze vertrekt geen spier en gaat verder met haar lijst met vragen. ‘Geboortedatum? Burgerservicenummer?’

Eindelijk cijfers die ik wel weet.

‘Naaste familie?’

‘Mijn man. Simon Williams. Ik gebruik mijn meisjesnaam.’

Alsof dat haar iets interesseert. ‘Zijn telefoonnummer?’

‘Eh... daar kan ik even niet op komen.’

‘Wat zijn de klachten?’

‘Ik heb pijn in mijn buik, alsof er iets straks omheen zit.’

‘U bent zwanger?’

‘Vierendertig weken.’

Ze kijkt me voor het eerst aan en dan hou ik het niet meer. ‘Er is iets mis,’ snik ik zacht. ‘Ik ben bang.’

‘Naam en telefoonnummer van uw gynaecoloog?’

Weer een telefoonnummer dat ik niet weet, maar gelukkig kan ik wel de naam en de stad noemen.

Daarna word ik naar de triageverpleegkundige gestuurd, die het papier vol onbeantwoorde vragen bekijkt. Ik vertel haar wat ik precies voel en hoe lang de pijn al duurt. Ze controleert mijn bloeddruk en temperatuur, en zegt dat mijn bloeddruk te hoog is.

‘Wilt u om te beginnen even gaan plassen,’ zegt ze. ‘En dan wil ik graag dat u deze beker vult bij het waterfonteintje en helemaal leegdrinkt voordat uw naam wordt afgeroepen.’

Ik sta langzaam op. Ik durf eigenlijk niet naar de wc, omdat ik bang ben dat ik daar ontdek dat ik bloed, of dat er een blauw armpje uit mijn onderlijf steekt.

Als mijn vader naar me toe komt om me te helpen, maak ik haast, omdat ik het alleen wil doen. Mijn natte haar heeft de rug van mijn jurk doorweekt en ik weet dat hij dat vervelend vindt. Dat hem dat zorgen baart. Hij pakt een zakdoek, maar als hij daarmee alleen maar even mijn rug aanraakt, begin ik te stampvoeten. Als een kind dat een woedeaanval krijgt. Dat is meer dan wat dan ook de reden waarom ik bij mijn vader uit de buurt blijf: omdat ik me anders weer een kind van acht voel, dat opgesloten zit in dat jaar dat ons allemaal heel erg heeft beschadigd.

Ik ga op een stoel in de wachtkamer zitten, waar patiënten zitten te kuchen en te ru-
ziën. Hoog aan de muur hangt een televisietoestel, dat veel te hard staat en waarop
een of andere soap te zien is. Mijn vader gaat op de enige andere stoel zitten die nog
vrij is – te ver bij me vandaan om ongevraagde adviezen te geven, maar dichtbij ge-
noeg om zijn ergernis te laten merken als ik de rand van mijn kartonnen bekertje in
stukjes scheur.

Als ik mijn ogen sluit, zie ik ons oude huis op de luchtmachtbasis in Albuquerque
in New Mexico – constant overvliegende vliegtuigen, die de lucht zo sterk laten tril-
len dat er scheuren van in de stoep komen. Ik kan bijna het rode stofproeven dat al-
tijd in de lucht hing en onze stoep en schoenen rood kleurde. Het was in de lente van
1975, bijna aan het einde van het schooljaar. Ik was net jarig geweest, altijd als
laatste van onze klas, maar dat jaar had ieder kind dat ik had uitgenodigd een
smoes om niet op mijn feestje te hoeven komen. Ik gluur door een spleet in de gordij-
nen van ons oude huis en ik zie mama, of eigenlijk alleen haar schaduw.

Onze burens wisten niet precies wat er bij ons thuis aan de hand was. Ik geloof dat
wij het zelf ook niet precies wisten. We geloofden nog steeds dat het wel over zou
gaan, dat mijn vader alles zou oplossen, dat we het allemaal wel zouden overleven.

Het huis met de blauwe deur

Ik werd een hele dag van school geschorst omdat ik weer had gebeten. Altijd als ik mijn tanden in een van mijn klasgenootjes zette, hield de juf op met de les en riep: ‘Tillie, Tillie!’ Dan volgde er een strijd, waarbij ze probeerde om de hand of arm uit mijn mond los te wrikken, maar ik hield vol en vocht door tot de laatste sliert spuug losliet, want ik vond het leuk om een afdruk achter te laten.

Hoewel ik die dag nergens naartoe kon, stond ik vroeg op en ging in mijn nachthemd voor onze voordeur zitten, met mijn knieën tegen elkaar en mijn blote voeten gebogen, zodat mijn benen het koude beton niet raakten. Aan de vlaggenstok werd de Amerikaanse vlag gehesen, die wapperde tegen de achtergrond van het bleekgrijze Sandia-gebergte in de verte, terwijl overal het licht aanging in de kleine, vierkante huizen van onze buurt, allemaal even groot en met keurig gemaaide gazons en vierkante bloemenborders onder de ramen aan de voorkant.

Korte tijd later kwamen de mannen fier en doelbewust uit de huizen, de een na de ander, in een fris blauw uniform of een camouflagepak, allemaal met hetzelfde kapsel en dezelfde bril. Sommigen, zoals mijn vader, hadden meer onderscheidingen dan anderen. Maar vanaf een afstand viel mij vooral de gelijkheid op.

Er zat iets muzikaals in het dichtslaan van de deuren en het starten van de auto’s, een duidelijke orde in het achteruit de oprit afrijden. Ik keek van de ene geopende garagedeur naar de andere en ik zag dat we allemaal fietsen hadden, zilverkleurige vuilnisbakken,

handgrasmaaiers en grasharken. Het enige verschil was onze voordeur. Mijn moeder had die van ons hemelsblauw geverfd.

Daarna kwamen de kinderen naar buiten met hun broodtrommeltjes en schoolboeken; de meisjes in geruite of gebloemde jurkjes tot net boven de knie, de jongens in een spijkerbroek en geruite overhemden met korte mouwen. Toen ik een ander meisje uit de tweede klas herkende, met haar haar in twee staartjes, wachtte ik tot ze me daar zag zitten met mijn gezicht vol gele smileystickers.

Eerst leek het alsof ze langs me liep zonder me op te merken, maar op het laatste moment keek ze opzij en riep: ‘Jij hebt hondsdolheid!’

Ik grijnsde, waardoor de stickers aan mijn vel trokken. ‘Ik mag thuisblijven.’

Vlak achter haar kwam Mary Beth, met een enorme pleister met daaronder mijn tandafdrukken. De vorige dag had ik tijdens de les in de hoek moeten staan met mijn neus tegen de muur, terwijl zij zat te huilen en haar arm vasthield. Ik drukte mijn neus tegen dezelfde vlek op de muur als de vorige keer en luisterde naar het gemjammer van Beth, het gefluister van haar vriendinnen en de strenge stem van de juf. Maar er klonk ook gegiechel, want zelfs als ik met mijn neus tegen de muur stond, kon ik mijn voeten naar binnen draaien als de klauwen van een duif, of met mijn achterwerk schudden.

‘Mijn vader zegt dat je je tanden thuis moet houden,’ zei ze, en ze pakte de hand van het meisje met de staartjes vast.

‘Nou en?’ zei ik. Ik ging staan, terwijl zij naar school renden. ‘Mijn vader is toevallig wel de baas van jullie vader!’

Daarna kwam mijn broer de garage uit gesneld. Hij probeerde zijn Scooby Doo-broodtrommeltje dicht te maken zonder zijn schoolboeken te laten vallen. Hij bleef naast me staan om te zien waarom het koffertje niet wilde sluiten, deed het deksel eraf en verschoof het potje groene olijven en de twee hotdogbroodjes.

‘Je moet erop slaan,’ zei ik.

Dat deed hij, waarop het deksel verhoog, maar wel dichtklikte.

‘Heb je bij mama gekeken?’ vroeg ik.

Phil schudde zijn hoofd.

Onze moeder was al vier dagen haar slaapkamer niet uit gekomen. De laatste keer dat ze dat had gedaan was met het avondeten, de dag voordat papa op zakenreis ging. Ze zei dat ze te moe was om te koken, gaf ons een doos met chocoladedonuts en deed haar deur weer dicht. Ze was de laatste tijd heel moe, dus ik was niet verbaasd toen we haar de volgende ochtend niet zagen. Phil zorgde ervoor dat we op tijd naar school gingen. Toen we haar de avond daarop nog steeds niet hadden gezien, keken we voorzichtig om het hoekje van de deur. Er hing een doordringende zoete geur in de kamer; het rook een beetje naar rotte bloemen. Phil deed de deur weer dicht en zei dat we moesten wachten tot papa er was.

Mijn broer ging naast me op het stoepje zitten, veel te rechtop, zo recht als hij van papa had geleerd, terwijl er nog steeds schoolkinderen langs ons huis liepen.

Ik trok een haar onder een van de smileystickers uit. ‘Moeten we het misschien tegen iemand zeggen?’

Hij schudde langzaam zijn hoofd. ‘Papa komt vanavond thuis,’ zei hij. ‘We kunnen beter gewoon afwachten.’ Hij hield zijn ogen op de kinderen gericht en toen hij een andere jongen uit de vijfde zag, liep hij op een drafje naar de straat, terwijl het potje olijven in zijn brodtrommel rammelde.

Die zakenreis van mijn vader was heel onverwachts, kort nadat er een artikel over hem in de krant had gestaan. Op het postkantoor en in de hal van het gebouw waar hij werkte hing het uitgeknipte artikel uit de krant met de foto van hem en de mannen die speciaal uit Washington gekomen waren om hem te interviewen. Ik snapte bijna niets van wat hij deed, alleen dat hij raketten ontwierp. Als ik hem opzocht in zijn kantoor in het wapenlaboratorium, had hij in de rechteronderhoek van het brede schoolbord vol formules en diagrammen altijd een hoekje voor me vrijgehouden waar ik met krijt een tekening mocht maken.

De kinderen waren nu allemaal voorbijgekomen en liepen de heuvel op naar school. Mijn broer liep in een kaarsrechte lijn over de stoep, zijn ogen op de grond gericht voor het geval hij iets vond dat hij in zijn zak kon stoppen. Aan onze kant van de straat kwam de

zon het laatst, en zelfs nu het al bijna zomervakantie was, voelde ik de kou van de traptreden dwars door mijn nachthemd heen in mijn billen trekken. Toen ik Phil met zijn keurig gekamde haar niet meer kon zien, ging ik naar binnen, via de garage. Ik stapte over de vuile borden, verkreukelde servetten, lege broodzakken, T-shirts, appelklokhuisen en pionnen van bordspellen heen, en bleef voor de deur van mijn moeders slaapkamer staan.

Op sommige dagen zong ze en danste ze door het huis met mouwen als engelenvleugels; dan had ze glitteroogschaduw en bijpassende nagellak op. Ik kan me nog herinneren dat ik op de vloer van de keuken zat en zij een blik champignonsoep in een pan met kip goot. Dat was het enige gerecht dat ze ooit heeft gemaakt. Ze warmde het op en ging tekeer tegen de olie die uit de pan spetterde. Ik moest lachen en begon heel hard soldatenliedjes te zingen:

*Off we go into the wild blue yonder
Climbing high unto the sun;
Here they come zooming to meet our thunder
At 'em boys, give 'er the gun!*

Ik draaide mijn hoofd heen en weer, zodat mijn vlechtjes tegen de onderste keukenkastjes sloegen en de knipjes klik klik deden. Mama sloeg met de lepel tegen de koekenpan. Ik vond dat we net een fanfare leken. Toen hield het zomaar opeens op. Dat had ik al eerder meegemaakt: haar stemming kon zomaar omslaan, door van alles – een vliegtuig dat overvloog, een ovenwant die zoek was als ze hem nodig had, of als ik te veel vragen stelde. Die dag sloot ze haar ogen en greep het handvat van de pan vast. ‘Ik hou het niet meer vol,’ zei ze. ‘Ik kan dit niet meer. Ik kan dit gewoon niet meer.’ Ze liep de met vetspetters besmeurde keuken uit en liet de kip achter in de pan met soep en olie.

Ik drukte mijn neus en lippen tegen haar deur en voelde het hout nat worden door mijn adem terwijl ik langzaam de deurkruk omdraaide. De gordijnen waren dicht en de geur was overweldigend

toen ik op de tast door de bedompte lucht naar het bed liep. Daar lag ze, bleek en mooi, alsof ze was verdronken en aangespoeld. Haar gezicht stond uitdrukkingloos. Ze had het bed bedolven onder de boeken, aan papa's kant lagen er wel vijf. Ze vertelde me een keer dat ze het leuk vond om alleen de eerste paar hoofdstukken te lezen en de rest erbij te dromen. Misschien was ze op dat moment ook wel aan het dromen.

In de stilte hoorde ik het geborrel in de leidingen en het swoesj swoesj van het bloed in mijn oren. Met mijn vingers raakte ik het laken aan en ik overwoog om iets te zeggen, maar ik werd opeens bang dat ze haar ogen open zou doen, die zo blauw waren als de eitjes van een roodborstje, met een grote, zwarte pupil die mij aankeek. En welke moeder zou ze dan zijn?

Ik liep achterwaarts de kamer uit en deed heel langzaam de deurkruk naar beneden met een bijna onhoorbare klik; daarna liep ik nog steeds achteruit naar de keuken, waar ik met mijn schouder tegen de deurpost botste.

We hadden bijna alles opgegeten wat er nog in huis was. Phil had geprobeerd om spaghetti te koken, maar hij wist niet dat je die er pas in moest doen als het water kookte. Het werd een grote klont, tegen elkaar geplakt, veel te hard om op te eten, en nog viezer nadat hij had geprobeerd het nog een keer te koken. Ik zocht het aanrecht en de koelkast af en voelde zelfs helemaal achter in alle kastjes. Ik vond een pakje Chiclets-kauwgum, een potje augurken en wat restjes chips. Ik liet een spoor van kruimels na terwijl ik naar de woonkamer liep en later deed ik alsof ik dat niet expres had gedaan.

In de woonkamer deed ik een spelletje: ik moest alles aanraken zonder haar wakker te maken: de stof in haar naaimand, alle denennappels in een mandje, elke langspeelplaat naast de stereo.

De ruit in het raam aan de voorkant rammelde in de sponning toen er een vliegtuig met brullende motoren overvloog. Ik stopte met wat ik aan het doen was om te luisteren, en dacht eraan dat mama ooit een bord tegen de deur van de keukenkast had gesmeten omdat ze kwaad was dat ze door dat geluid werd gestoord. Toen het weer stil was, luisterde ik of ze wakker was geworden, maar het bleef stil. Het aanraakspelletje verveelde me, dus ik begon op de bank te

springen en zag toen tot mijn verbazing dat er een vrouw naar onze blauwe deur liep. Haar blonde haar bleef volkomen onbeweeglijk terwijl ze dichterbij kwam. Achter haar liep een kind met een poppenwagentje vol poppen. Ze hield een glanzend rood boek vast.

We kregen zelden bezoek. Als de bel ging, moesten wij ons van mijn moeder meestal in een andere kamer verstoppen; ze zei dat ze niet met de andere mama's wilde spelen en ook niets wilde kopen.

Toen de bel ging, hield ik op met springen, drukte mijn voorhoofd tegen het glas en probeerde de vrouw weg te kijken. Ze drukte nog een keer op de bel, waarop ik 'ding-dong' terugzong. Ik herinnerde me opeens dat mijn gezicht vol stickers zat en ik begon te lachen. 'Ding-dong,' zong ik weer. Ze trok haar dochter dicht tegen zich aan, alsof ze wist dat ik een bijter was.

Ik kon de juf nooit uitleggen hoe het kon dat ik wel spijt had van dat bijten, maar het soms toch meteen weer deed. Dat kwam niet alleen door het gevoel van mijn tanden die in iets zachts wegzakten. De eerste kreet als ik doorbeet had iets troostrijks, net als het huilen, de juf die mijn naam schreeuwde en ons uit elkaar trok, en vroeg: *Waarom doe je dat, Tillie? Waarom?* Ik vond het fijn dat alles elke keer weer precies hetzelfde ging, tot en met het briefje dat op mijn shirt gespeld werd als ik naar huis ging; het bewees dat de dingen die ik dacht dat er gebeurd waren dezelfde dingen waren die er volgens de juf waren voorgevallen. Het klopte allemaal.

De vrouw belde opnieuw aan. Toen ze een hele poos had gewacht, liep ze met haar dochter en het poppenwagentje vol poppen terug naar de stoep en keek de hele tijd over haar schouder. Ze wist niet dat ik onze blauwe deur niet eens open had kunnen doen, ook al had ik dat gewild. Want mama had hem dichtgeverfd.

Toen mijn broer uit school kwam, liep hij door de garage naar binnen. 'Wat doen al die mensen daar?'

'Welke mensen?' Ik was bezig om mama's elpees te sorteren in de volgorde waarin ik ze het mooist vond, maar ik ging naast hem bij het raam staan en zag dat er een stuk of wat vrouwen die gekleed waren in zoete ijslollykleuren op ons gazon stonden en naar de blauwe deur keken.

‘Laten we gaan kijken wat er aan de hand is,’ zei ik.

‘Je moet je aankleden. Je kunt niet de hele dag je pyjama aanhouden.’

‘Dat doet mama ook.’

Hij rammelde met een paar muntjes in zijn broekzak. ‘Je moet je gaan aankleden.’

Ik graaide een T-shirt en een korte broek van de vloer en trok ze aan, terwijl Phil in de keuken op het overvolle aanrecht klom en op zoek ging naar iets eetbaars. Hij pakte twee zakjes Kool-Aid en ik haalde de twee schoonste kopjes uit de gootsteen. We mengden de twee smaken door elkaar en deden er water bij – geen suiker, want ik had de vorige avond het laatste restje suiker opgegeten. Het drankje werd bruin en ontzettend zuur, maar we moesten vreselijk lachen en daagden elkaar uit om het op te drinken.

Het gebeurde niet vaak meer dat hij zo lachte, en meteen toen hij het zelf merkte, deed hij snel zijn mond dicht. De afgelopen winter was hij gevallen met de slee. Er was een groot stuk van zijn ene voortand af en de tandarts had er een zilveren kroon op gezet. Die probeerde hij verborgen te houden.

We liepen door de garage naar buiten en gingen op de treetjes voor de voordeur zitten. Phil had zijn huiswerk meegenomen en begon te leren, ondanks alle drukte – hij zag er heel serieus uit, afgezien van zijn bruinblauw gekleurde lippen. Ik genoot van alle aandacht; ik vond het leuk dat die mensen naar me keken terwijl ik van het stoepje sprong en een radslag maakte in het gras. Ik bleef maar lachen en liep naar de struik waar altijd veel lieveheersbeestjes in zaten en stak mijn hand erin. Mama had een keer tegen me gezegd dat ik ze moest gaan tellen en haar het precieze aantal moest vertellen. Ik plukte de lieveheersbeestjes van de takken en zette ze op mijn arm. Er was er niet één bij die helemaal rond of helemaal rood was.

‘Meisje?’ Een vrouw in een oranje mini-jurk kwam naar me toe, terwijl de andere vrouwen bleven staan kijken. ‘Is je moeder thuis?’

‘Ja. Mijn moeder is thuis,’ zei ik. Ik raakte de zoom van haar jurk aan, want ik kon me niet inhouden.

‘En waar is ze dan?’

Mijn vader had tegen me gezegd dat hij antwoord zou geven op